

VALIKUD JA TAGAJÄRJED

See 10–12-aastastele mõeldud tund näitab õpilastele, kuidas nende tegudel on globaalsed tagajärjed. Noored õpivad, et neil on võimalus oma igapäevaste valikute kaudu maailmas midagi muuta.

ÕPIEESMÄRGID

- õpilased mõistavad, et meie igapäevastel valikutel on ülemaailmsed tagajärjed;
- õpilased oskavad selgitada, kuidas nad saavad inimesi ja piirkondi tervet maailmas positiivselt mõjutada;

VAJALIKUD VAHENDID

- Üks banaan FAIRTRADE märgisega ja üks ilma märgiseta;
- Lühifilm „[Muuda maailma oma valikutega](#)“;
- Valikute ja tagajärgede kaardid (1 kaardipakk kahe õpilase kohta).

VARASEMAD TEADMISED

Õpilastel peaks olema põhiline arusaam sellest, mis on Fairtrade ja kuidas see aitab kogu maailma põllumehi ja töölisi. Selleks saate kasutada Maailmakooli loodud [lühiesitlust](#) või „Fairtrade Family Portrait“ („[Fairtrade'i perekonnaportree](#)“) sarja (hetkel kahjuks ainult ingliskeelsete subtiitritega).

SISSEJUHATAV TEGEVUS

Alusta tundi sellega, et näitad kahte šokolaaditahvli – ühel on FAIRTRADE märgis ja teisel seda pole. Palu lastel valida üks šokolaad. Kumba nad valivad? Miks? Kas valida oli lihtne? Mõtle, võrdle, aruta paarilisega. Jagage ja arutage laste vastuseid.

Selgita, et Fairtrade'i ja mitte-Fairtrade'i šokolaaditahvli vaheline valik võib oluliselt mõjutada kakaokasvatajate elu. Kui valida Fairtrade'i märgisega tahvel, siis tead, et kakaoubasid kasvatanud inimene sai selle eest õiglast tasu. On keeruline välja selgitada, kas ka mitte-Fairtrade'i kakaoube kasvatanud põllumehele maksti õiglaselt.

Selgita lastele, et kõigil valikutel on tagajärjed. Igapäevaste väikeste valikutega saavad nad maailmas palju muuta.

VALIKULINE SISSEJUHATAV TEGEVUS

Räägi lastele, et nad hakkavad kohe vaatama lühikest filmiklippi, mis aitab mõelda oma valikutes peituva väe üle. Vaadake klippi „[Muuda maailma oma valikutega](#)“.

PÕHITEGEVUS

Põhitegevus aitab õpilastel mõista igapäevaste valikute ülemaailmseid tagajärgi. Selle tegevuse võib läbi teha nii paarides kui üksinda.

- Selgita lastele, et nende igapäevased valikud võivad mõjutada mujal maailmas asuvaid inimesi ja kohti.
- Anna igale paarile „Valikud ja tagajärjed“ kaardid.
- Palu lastel kaardid kiri ülespoole lauale asetada.
- Laste ülesanne on viia valik kokku tagajärjega.
- Kui lapsed on kaardid omavahel paari pannud, kasuta arutelu tekitamiseks järgnevaid küsimusi.

ARUTELU KÜSIMUSED

- Keda need valikud mõjutavad?
- Milliseid riike need valikud mõjutavad? Kas leiad need kaardil üles? Kas oskad nimetada **ostmisega** seotud valikuid?
- Kas oskad nimetada valikud, mida tehakse **pärast** toote ostmist?

Kui mõtled, mida süüa, juua, selga panna ja osta, siis pead tegema kaks olulist valikut. Mida sa ostad? Ja mida sa teed toote või jääkidega siis, kui sul seda enam vaja pole/oled selle ära kasutanud?

LISATEGEVUS

Lisategevus ärgitab õpilasi mõtlema erinevatele valikutele ja nende võimalikele negatiivsetele tagajärgedele.

- Kaartidel olevad valikud olid **positiivsete tagajärgedega** valikud. Palu lastel uuesti vaadata valikute kaarte ja mõelda teistsugustele valikutele, millel võivad olla negatiivsed tagajärjed. Näiteks prügi ümbertöötlemise asemel viskad selle tavaprügi jaoks mõeldud prügikasti. Kirjuta need valikute kaartide tagumistele külgedele.
- Mis on nende valikute negatiivsed tagajärjed? Palu lastel kirjutada uute valikute võimalikud negatiivsed tagajärjed tagajärgede kaartide tagumisele küljele.

ARUTELU

Õppetüki jooksul on õpilased teada saanud, et nad võivad oma valikutega maailma positiivses suunas muuta. Leppige klassina kokku järgnevas:

- üks valik, mille meie kool saab teha selleks, et maailma positiivses mõttes muuta;
- üks valik, mida meie klass saab teha, et maailma positiivses mõttes muuta;
- üks valik, mida ma ise saan teha, et maailma positiivselt muuta.

KASULIKUD LINGI

Neid ingliskeelseid materjale võib kasutada selleks, et süveneda põhjalikumalt tunnis käsitletud teemadesse.

Vali, mida oma prügiga ette võtad

[What should I do with my rubbish? – KS2 Science – BBC Bitesize](#)

[Sustainability and plastics – BBC Bitesize](#)

[Recycling: What can you recycle in your food shop? – CBBC Newsround](#)

Vali Fairtrade'i banaanid

[Make Bananas Fair | Fairtrade Schools](#)

[Pablo the Super-Banana \(nooremale koolieale\) | Fairtrade Schools](#)

Vali koolivorm, mis on tehtud Fairtrade'i puuvillast

[Unravelling the Thread: The Story of Cotton | Fairtrade Schools](#)

[Koolskools – Koolskools](#)

Küpseta Fairtrade'i toorainest

[Bake A Difference With Gingerbread | Fairtrade Schools](#)

Vali Fairtrade'i lilled

[Fairtrade Flowers comprehension activity | Fairtrade Schools](#)

